

9. Report of the Secretary-General “The safety of journalists and the issue of impunity” A/69/268. URL: <https://undocs.org/en/A/69/268>.
10. Doklad Upravleniia Verkhovnogo komissara Organizatsii Obedinennykh Natsii po pravam cheloveka (Reziiume provedennogo Sovetom po pravam cheloveka v ramkakh diskussionnoi gruppy obsuzhdeniia voprosa o bezopasnosti zhurnalistov) (Summary of Human Rights Council panel discussion on the safety of journalists) A/HRC/27/35. URL: <https://undocs.org/ru/A/HRC/27/35>.
11. Rezoliutciia Soveta po pravam cheloveka “Bezopasnost zhurnalistov” (Safety of journalists) A/HRC/RES/21/12. URL: <http://www.undocs.org/ru/A/HRC/RES/21/12>.
12. Zapiska Generalnogo sekretaria “Pooshchrenie i zashchita prava na svobodu mnenii i ikh svobodnoe vyrazhenie” (romotion and protection of the right to freedom of opinion and expression) A/71/373. URL: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/71/373&Lang=R.
13. Rezoliutciia Soveta po pravam cheloveka “Bezopasnost zhurnalistov” (Safety of journalists) A/HRC/RES/33/2. URL: <http://undocs.org/ru/A/HRC/RES/33/2>.
14. Rezoliutciia Generalnoi Assamblei OON “Bezopasnost zhurnalistov i problema beznakazannosti” (Safety of Journalists and the Issue of Impunity) A/RES/68/163. URL: <http://www.undocs.org/ru/A/RES/68/163>.
15. Dovidnik OBSE “Bezpeka zhurnalistiv” (OSCE Handbook for the Safety of Journalists): 2-ge vidannia, 2014. 62 s. URL: <https://www.osce.org/uk/fom/135716?download=true>.
16. Medelinskaia deklaratsiia “Obespechenie bezopasnosti zhurnalistov i borba s beznakazannosti” (Medellin Declaration “Ensuring the safety of journalists and combating impunity”). URL: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/WPFD2009/pdf/wpfd2007_declaration+rus.pdf.
17. Ukreplenie vedushchei roli UNESKO v osushchestvlenii plana deistvii OON po obespecheniiu bezopasnosti zhurnalistov i probleme beznakazannosti (Strengthening UNESCO leadership in the implementation of the United Nations Plan of Action on the Safety of Journalists and the Issue of Impunity) 39C/61. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002599/259913R.pdf>.

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.1.23>

ВЗАЄМОДІЯ СУБ’ЄКТІВ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДЕРЖАВНИМИ ТА НЕДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ

Юлія Василик

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування

Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-0703-0643

Анотація. У цій статті мова піде про взаємодію державних та недержавних органів із суб’єктами нотаріальної діяльності. Одразу маємо зазначити, що уже із самої назви статті видно, що порушена у ній тематика має більше практичний характер і направленість. Однак указані питання, безперечно, мають і своє науково-теоретичне підґрунтя, оскільки будь-яка проблематика в юридичній науці спочатку здебільшого вирішується в теоретичній площині і лише потім відбувається її практична апробація.

Ключові слова: взаємодія, нотаріальна діяльність, суб’єкти нотаріальної діяльності, державні органи, недержавні органи.

INTERACTION OF SUBJECTS OF NOTARIAL ACTIVITY WITH STATE AND NON-STATE BODIES

Yuliia Vasylyk

Graduate Student at the Department of Public Administration

National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-0703-0643

Abstract. This article will discuss the interaction of governmental and non-governmental bodies with the subjects of notarial activity. We must immediately note that the very title of the article shows that the issues raised in it are more practical and focused. However, these issues undoubtedly have their own scientific and theoretical basis, because any problem in legal science is first, in most cases, solved in the theoretical plane and only then is its practical testing.

Key words: interaction, notarial activity, subjects of notarial activity, state bodies, non-state bodies.

WSPÓŁDZIAŁANIE PODMIOTÓW NOTARIALNYCH Z ORGANAMI PUBLICZNYMI I NIEPUBLICZNYMI

Yuliia Vasylyk

*aspirant Wydziału Administracji Publicznej i Administracji
Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0003-0703-0643*

Adnotacja. W niniejszym artykule omówimy współdziałanie organów publicznych i niepublicznych z podmiotami notarialnymi. Należy od razu zauważyć, że już z tytułu artykułu wynika, że poruszony w nim temat ma bardziej praktyczny charakter i orientację. Jednak te pytania niewątpliwie mają swoje podłoże naukowe i teoretyczne, ponieważ każda problematyka w naukach prawnych jest najpierw, w większości przypadków, rozwiązywana na płaszczyźnie teoretycznej, a dopiero potem następuje jej aprobatą praktyczna.

Słowa kluczowe: współdziałanie, działalność notarialna, podmioty notarialne, organy publiczne, organy niepubliczne.

Вступ. порушена у цій статті проблематика має свою актуальність, яка насамперед полягає у тому, що система нотаріальних органів України станом на тепер перебуває у процесі серйозних трансформаційних змін. Відбувається її поступовий перехід і наближення до системи латинського типу нотаріату. Крім цього, нотаріат продовжує залишатися тим органом, який наділений власними повноваженнями і якому делеговані повноваження від органів державної влади на вчинення тих чи інших визначених законом дій. Так, органи та особи, що здійснюють нотаріальну діяльність, перебувають у постійній взаємодії і з органами державної влади, і з недержавними органами, а також з іншими юридичними та фізичними особами. Така взаємодія стосується як організаційно-управлінських питань щодо діяльності нотаріату, так і щодо безпосереднього вчинення нотаріальних дій.

Виклад основного матеріалу. Питання щодо взаємодії суб'єктів нотаріальної діяльності із державними та недержавними органами розглядається багатьма українськими науковцями та нотаріусами-практиками. Однак з огляду на його об'ємність і багатоскладовість, у цій сфері є чимало дискусійних моментів, які не отримали свого завершення.

Так, наприклад, Н.В. Ільєва вважає, що питання взаємодії державних і недержавних органів варто розпочинати з аналізу понятійного складника, а саме з визначення поняття «взаємодія». Авторка зазначає, що у широкому змісті «взаємодія – це процес взаємного впливу об'єктів один на одного, найбільш загальна, універсальна форма зміни їхнього стану» (Ільєва, 2012: 49).

Вважаємо, що такий підхід автора до визначення поняття «взаємодія» заслуговує на увагу та є дуже доречним. Особисто нам імпонує те, що авторка розглядає вказане поняття в широкому розумінні і не лише як сталу теоретично-правову категорію, а й цілком допускає те, що «взаємодія» по суті своїй майже завжди містить елемент спонтанності і неврегульованості, що також завжди варто пам'ятати і враховувати.

До прикладу, Г.А. Туманов підходить до розуміння поняття «взаємодія» як до важливої умови діяльності органів та служб, важливого та потрібного засобу досягнення поставлених завдань; засобу досягнення пого-дження; ділової співпраці; складової частини комплексності заходів; узгодження зусиль усіх ланок апарату (Tumanov, 1986: 39).

Вважаємо, що зазначене вище теж дуже правильно і точно відображає значення поняття «взаємодія» і в широкому, і у вузькому розумінні. Наведенні автором складові елементи взаємодії досить повно відображають суть взаємодії на різних етапах її реалізації, здійснення. Зокрема, якщо розглядати взаємодію державних і недержавних органів із суб'єктами нотаріальної діяльності, то абсолютно всі наведені вище автором її складники (досягнення поставлених завдань, ділова співпраця, комплекс заходів у рамках відповідного проекту/проектів) мають місце бути в рамках її здійснення.

Практикуючий нотаріус І.О. Аршава зазначає, що у сучасній Україні місце та функції нотаріату у системі взаємин громадянина, держави та суспільства визначається насамперед чинним правовим полем сучасної української держави (Arshava, 2012).

Як інститут громадянського суспільства і складник правової системи держави нотаріат характеризується діапазоном своїх функцій, які він виконує щодо держави та суспільства (Smiiian, 2008: 245).

Тобто з урахуванням викладеного вище маємо відзначити, що взаємодія органів нотаріату з іншими суб'єктами, державними та недержавними формуваннями в основному здійснюється через виконання органами нотаріату своїх функціональних обов'язків. Також така взаємодія відбувається і під час вирішення питань безпосередньої організації нотаріальної діяльності. При цьому доцільно також зазначити, що до системи взаємодії суб'єктів нотаріальної діяльності умовно можна віднести різних суб'єктів держави та суспільства. Це, з одного боку, зумовлене статусом інституту нотаріату та його функціональним набором повноважень, з іншого – трансформаційними процесами, які відбуваються у вітчизняній правовій системі на сучасному етапі, і новими підходами та вимогами до нотаріату, які диктуються такими змінами.

К.І. Чижмар зазначає, що питання про місце нотаріату в правовій системі України загалом і у системі цивільної юрисдикції зокрема є дуже значущим та актуальним. З приводу цього висловлюються різноманітні, часом полярні думки. Для розуміння цього питання важливо взяти до уваги те, що система нотаріату незалежно від способу своєї організації (державний чи приватний нотаріат) є публічно-правовою організацією та частиною державної системи, хоча й особливим чином діючої (Chyzhmar, 2015: 151).

Тож із викладеного вище ми бачимо, що різні дослідники підходять до питання взаємодії суб'єктів нотаріальної діяльності із державними та недержавними органами з різних точок зору і з урахуванням різних компонентних складників (визначення поняття «взаємодія» і його ключових елементів, нотаріат як інститут правової системи, правовий статус нотаріату та інше). Безперечно, кожен із наведених вище існуючих загалом підходів містять важливі аргументи і вивчаються як окремі частини одного цілого. І це, на нашу думку, є абсолютно правильним і виправданим. Адже для того щоб провести максимально ґрунтовне дослідження того чи іншого питання, важливо зосередити увагу на вивченні кожного його елемента або ж найважливіших складових частин. У такому разі в результаті проведення дослідження вдається більш детально зрозуміти суть досліджуваного питання і його проблематику, якщо така існує.

М.С. Долинська також зазначає, що до органів державної влади, які дотичні до органів нотаріату, входять: Міністерство юстиції України, Головні територіальні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі; податкові органи; інші державні органи; судові органи, інші державні органи, органи самоврядування нотаріусів; інші органи, які мають право вчиняти нотаріальні дії. Також вона акцентує увагу на тому, що контроль за організацією нотаріату, перевірку організації нотаріальної діяльності нотаріусів, дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства здійснюють Міністерство юстиції України, Головні територіальні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі (Dolynska, 2015: 77).

Цілком логічно, що нотаріальна діяльність здійснюється відповідними суб'єктами, уповноваженими державою на вчинення нотаріальних дій. Суть нотаріальної діяльності полягає в діях нотаріальних органів, спрямованих на вчинення нотаріальних дій в інтересах фізичних та юридичних осіб, які звертаються до них по надання правової допомоги, результатом якої є посвідчення прав, а також фактів, що мають юридичне значення.

Так, на нотаріусі лежить обов'язок забезпечити належні правові умови для правореалізаційної функції учасників нотаріальної дії, зокрема шляхом забезпечення умов правомірної поведінки учасників цивільного обігу, щодо яких учиняються нотаріальні дії. Вчиняючи нотаріальні дії, нотаріус виконує, використовує та дотримує вимоги правових норм (матеріального та процесуального характеру) у зв'язку з наданими йому повноваженнями (Dolynska, 2015: 78).

Тобто, вчиняючи нотаріальні дії, нотаріус, устанавлюючи дійсні наміри сторін, визначає межі дозволеної поведінки сторін правочинів. Зокрема, нотаріус, аналізуючи норми чинного законодавства, робить висновки щодо можливості або неможливості застосування аналогії із законом за вчинення нотаріальних дій, які відповідають волевиявленню сторін, дотримуючись законодавства.

І, розглядаючи питання про взаємодію державних органів і нотаріату, важливо наголосити, що така взаємодія найчастіше безпосередньо пов'язана із вчиненням нотаріальних дій і відповідним контролем-спостереженням за правомірністю такого вчинення з боку уповноважених на те суб'єктів (переважно з боку системи органів юстиції, в окремих випадках – судових органів).

Проте, як уже зауважувалося, окрім органів юстиції, є й інші державні органи, з якими взаємодіє нотаріат. До таких належать податкові і правоохоронні органи, суди та інші. Отже, зупинимось на окремих теоретичних, законодавчих аспектах, які уже існують у такій системі відносин.

Стосовно взаємодії податкових органів та нотаріату, то насамперед потрібно наголосити на тому, що відповідно до чинного законодавства нотаріуси належать до такої категорії платників податків, як самозайняті особи, що провадять незалежну професійну діяльність. Положення Податкового кодексу України (далі – ПК України) передбачають спеціальні правила оподаткування доходів таких суб'єктів. Загалом, приватні нотаріуси зобов'язані сплачувати: 1) податок на доходи фізичних осіб; 2) військовий збір; 3) єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – «ЄСВ» або «єдиний внесок»). Ключовим у питанні сплати податків і зборів є саме податок на доходи фізичних осіб з огляду на те, що в контексті цього податку визначається база оподаткування, яка є загальною також для військового збору та ЄСВ.

З отриманих доходів приватного нотаріуса справляється податок на доходи фізичних осіб за ставками, встановленими чинним законодавством України. Відповідно до ст. 32 Закону України «Про нотаріат» приватний нотаріус сплачує податки, встановлені ПК України (About the notary, 1993). Таким чином, основним нормативно-правовим актом, що регулює питання оподаткування доходу нотаріуса, є ПК України. Крім того, окремі питання оподаткування визначені нормативними актами, виданими на його виконання.

Таким чином, ми розуміємо, що взаємодія нотаріату і податкових органів відбувається насамперед в організаційних питаннях, пов'язаних зі здійсненням нотаріальної діяльності і сплати передбачених законом податків і зборів. Також потрібно зазначити, що безпосередня взаємодія податкових органів щодо питань, які вказані вище, здійснюється саме тими особами, які здійснюють приватну нотаріальну діяльність і зареєстровані як самозайняті особи.

Крім цього, нотаріуси зобов'язані вносити до електронного реєстру всі відомості про вчинені ними правочини, а звідти ця інформація може надходити до податкових інспекцій. Тому питання стоїть так, що нотаріальна процедура має бути пов'язана з діяльністю певних правоохоронних і правозахисних органів, але при цьому слід враховувати, що така інформація є нотаріальною таємницею, тому мають регламентуватися випадки, коли навіть правоохоронні органи не вправі її отримувати (Fursa, 2012: 721).

Щодо взаємодії нотаріату із судовими органами, то тут важливо зазначити таке. Нотаріат і суди вступають у взаємодію у різних аспектах діяльності: це стосується як питань організації нотаріальної діяльності,

так і безпосереднього здійснення нотаріального процесу, вчинення нотаріальних дій. Щодо першого випадку, то натепер на законодавчому рівні закріплена правова можливість нотаріусів оскаржувати у судовому порядку акти з припинення нотаріальної діяльності, а також звертатися до суду в інших спірних ситуаціях, що пов'язані з незаконними посяганнями на організацію роботи нотаріату чи посяганням на професійну незалежність нотаріуса.

Щодо другого аспекту, то тут цікавим, на наш погляд, є підхід Т.М. Карнаух. Так, автор зазначає, що в цьому контексті особливу роль відіграють нотаріальні акти, які мають відносно безспірний характер. Вони полегшують процес доказування, оскільки дозволяють суду виявити справжню волю сторін і є менш спростованими, ніж документи у простій письмовій формі. І хоча чинне процесуальне законодавство України не надає переважним доказам, проте нотаріальні документи мають певні особливості. Вони об'єктивно викликають довіру у суду, оскільки видані незалежною, компетентною особою, не зацікавленою в результаті спору. І якщо можна заперечувати факти, підтверджені показаннями одних свідків за допомогою показань інших, то зміст більшості нотаріально оформлених документів можна оспорювати лише шляхом пред'явлення відповідного позову (наприклад, визнання недійсним умов договору, заповіту, свідоцтва і інше) (Karnaukh, 2011: 43).

Так, з викладеного вище можемо зробити висновок про те, що взаємодія із державними органами є невід'ємною і важливою складовою частиною для нотаріату. Теорія юридичної науки і юридична практика визначає, що в процесі організації нотаріальної діяльності і здійснення нотаріального процесу суб'єкти нотаріальної діяльності взаємодіють із різними державними органами та їх структурними утвореннями. До таких насамперед належать: Міністерство юстиції України та його регіональні та територіальні структури; податкові органи, правоохоронні органи та суди.

Проте державні органи не єдині суб'єкти, із якими нотаріат вступає у взаємодію. Наявна й інша група суб'єктів, до яких варто віднести інші недержавні органи. Одним із таких органів виступає Нотаріальна палата України.

Так, відповідно до ст. 16 ЗУ «Про нотаріат» професійне самоврядування нотаріусів здійснюється через Нотаріальну палату України та її органи. Нотаріальна палата України є організацією, яка здійснює професійне самоврядування у сфері нотаріату. Нотаріальна палата України є неприбутковою юридичною особою, має свою печатку. Діяльність Нотаріальної палати України здійснюється відповідно до законодавства та її статуту. Повноваження Нотаріальної палати України визначаються цим Законом та її статутом (About the notary, 1993). До повноважень НП України належать: представлення інтересів нотаріальних палат та нотаріусів у державних та інших установах; забезпечення захисту соціальних та професійних прав нотаріусів; участь у проведенні експертиз законопроектів з питань, пов'язаних з нотаріальною діяльністю; забезпечення підвищення кваліфікації нотаріусів та їхніх помічників; контроль за дотриманням нотаріусами правил професійної етики та інші повноваження. Професійне самоврядування нотаріусів функціонує на засадах законності, гласності, незалежності, демократичності, колегіальності, виборності, обов'язковості членства нотаріусів та виконання рішень органів професійного самоврядування, прийнятих відповідно до їх компетенції, забезпечення рівних можливостей доступу нотаріусів до участі в професійному самоврядуванні.

Членами Нотаріальної палати України можуть бути особи, які отримали свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю (About the notary, 1993).

Із наведеного вище видається, що НП України є недержавним органом, який посідає у системі нотаріату важливе місце і, відповідно, здійснює взаємодію із суб'єктами нотаріальної діяльності. Така взаємодія відбувається шляхом здійснення професійного самоврядування нотаріусів і через членство у складі НП України. Важливим також є те, що така взаємодія має закріплення на законодавчому рівні. Проте НП України це не єдина недержавна організація, із якою взаємодіють суб'єкти нотаріальної діяльності. Просто вона є найбільш дотичною до органів нотаріату.

У цьому контексті маємо зауважити, що, реалізуючи взаємодію з недержавними органами, нотаріат завжди балансує на межі приватних і публічних інтересів, зберігаючи одночасно свою незалежність.

Також вважаємо за доречне в рамках цієї статті коротко розглянути питання про форми взаємодії нотаріату і державних та недержавних органів, оскільки будь-яка взаємодія завжди відбувається в певному традиційному або установленому порядку і відповідно до тих чи інших правил та умов.

Натепер поняття «взаємодія» як форми співпраці між органами нотаріату та органами публічної влади на законодавчому рівні не роз'яснено, хоча існує значна кількість нормативно-правових актів стосовно порядку та принципів такої взаємодії. Є різні класифікації форм взаємодії. Залежно від місця у системі управління вони поділяються на формальні й неформальні; прямі й непрямі; процесуальні та організаційні (Bernaz, 2005: 43).

Так, на думку Л.Г. Шморгун, формальна взаємодія характеризується певним, чітко встановленим порядком і має свої план та програму співпраці. Неформальній взаємодії притаманні зв'язки, які не є запланованими, а виникають у процесі самоорганізації та саморегулювання (Shmorhun, 2010: 225).

Як стверджує І.А. Ігнат'єва, прямі форми взаємодії здійснюються на основі законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів; непрямі становлять комплекс інструментів здійснення державної політики у визначеній сфері взаємодії (Ihnatieva, Narafonova, 2013: 275).

Щодо процесуальних та непроцесуальних форм взаємодії, то з урахуванням позиції В.Г. Тищенко предметом їх можуть бути взаємне виконання доручень, вимог, запитів, які закріплені за відповідними органами чинним законодавством (Tyshchenko, 2016: 163).

Вважаємо, що наведені вище форми взаємодії мають більш практичний характер і направленість на здійснення спільної співпраці.

Таким чином, можемо сказати, що форма взаємодії – це організаційно та функціонально зумовлена ділова співпраця конкретно визначених суб'єктів, кожен з яких наділений відповідним колом повноважень, функ-

цій та завдань, які мають на меті досягнення конкретних цілей, виконання завдань у результаті здійснення спільної співпраці.

Таким чином, у цій статті нами розглянуто деякі питання, що стосуються взаємодії державних та недержавних органів із суб'єктами нотаріальної діяльності, на основі проведеного теоретичного аналізу вважаємо за доцільне зробити такі висновки та рекомендації.

Взаємодію державних та недержавних органів із суб'єктами нотаріальної діяльності слід розуміти як засновану на законах і підзаконних нормативних актах, якій в окремих випадках властива спонтанність, що погоджується з правовим статусом, колом повноважень, місцем і часом, ділова співпраця окремих, незалежних один від одного учасників взаємодії, яка спрямована на досягнення спільних цілей і загальної мети.

Нами визначено, що взаємодія із державними органами є невід'ємною і важливою складовою частиною для нотаріату. Теорія юридичної науки і юридична практика визначає, що в процесі організації нотаріальної діяльності і здійснення нотаріального процесу суб'єкти нотаріальної діяльності взаємодіють із різними державними органами та їх структурними утвореннями. Серед низки державних органів, які взаємодіють із суб'єктами нотаріальної діяльності, нами виокремлено: Міністерство юстиції України та його регіональні та територіальні структури; податкові органи, правоохоронні органи та суди.

Недержавними органами, які взаємодіють із органами системи нотаріату, є насамперед Нотаріальна палата України, оскільки її взаємодія з органами нотаріату закріплена на законодавчому рівні, і вказаний орган та його структурні підрозділи є найбільш дотичними до суб'єктів нотаріальної діяльності.

Також ми дійшли висновку, що форми взаємодії – це організаційно та функціонально зумовлена ділова співпраця конкретних суб'єктів, кожен з яких наділений відповідним колом повноважень, функцій та завдань, які мають на меті досягнення конкретних цілей, виконання завдань у результаті здійснення спільної співпраці.

Найбільш поширеними формами взаємодії державних та недержавних органів із суб'єктами нотаріальної діяльності, які нині вивчаються теорією юридичної науки і по суті використовуються на практиці, є: формальні й неформальні; прямі й непрямі; процесуальні та організаційні. Вважаємо, що їх детальне науково-теоретичне вивчення з подальшим нормативним закріпленням є важливим складником удосконалення у практичній співпраці вказаних органів та суб'єктів.

Список використаних джерел:

1. Аршава І.О. Місце та функції нотаріату в системі взаємодії суспільства і держави. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2012. № 7. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01\(7\)/12aiovsd.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01(7)/12aiovsd.pdf).
2. Берназ В.Д. Взаємодія слідчого з оперативним уповноваженим, спеціалістом та експертом при розслідуванні злочинів, пов'язаних із наркобізнесом: навчально-практичний посібник. Одеса: ОІНУВС, 2005. 52 с.
3. Долинська М.С. Особливості реалізації нотаріальної діяльності в незалежній Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. Вип. 3. С. 75–84.
4. Ільєва Н.В. Питання взаємодії державних та недержавних органів із суб'єктами нотаріальної діяльності. *Правова держава*. 2012. № 15. С. 47–51.
5. Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління: підручник. / І.А. Ігнат'єва, О.І. Гарафонова. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 600 с.
6. Карнаух Т.М. Нотаріат як інститут превентивного правосуддя в Україні. *Актуальні проблеми цивільного права та процесу*: матеріали міжн. наук. конф., присвяченої пам'яті Ю.С. Червоного (Одеса, 16 грудня 2011 року). Фенікс, 2011. С. 42–46.
7. Сміян Л.С. Нотаріат в Україні: навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Київ: КНТ, 2008. 677.
8. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-ХІІ. / Верховна Рада України.
9. Тищенко В.Г. Функціональна та організаційна взаємодія нотаріату з органами публічної влади в Україні. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2016. № 2. С. 158–169.
10. Туманов Г.А. Организация как функция государственного управления. *Советское государство и право*. 1986. № 1. С. 38–46.
11. Фурса С.Я. Теорія нотаріального процесу: науково-практичний посібник. Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2012. 920 с.
12. Чижмар К.І. Інститут нотаріату серед інших органів державної влади: окремі аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 32(1). С. 149–152.
13. Шморгун Л.Г. Менеджмент організацій: навчальний посібник. Київ: Знання, 2010. 462 с.

References:

1. Arshava, I.O. (2012). Mistse ta funktsii notariatu v systemi vzaiemodii suspilstva i derzhavy [The place and functions of the notary in the system of interaction between society and the state]. *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka*. No. 7. Retrieved from: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01\(7\)/12aiovsd.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01(7)/12aiovsd.pdf). [in Ukrainian].
2. Bernaz, V.D. (2005). Vzaiemodiia slidchoho z operatyvnyim upovnovazhenym, spetsialistom ta ekspertom pry rozsliduvanni zlochyniv, pov'iazanykh iz narkobiznesom [Interaction of the investigator with the operative commissioner, specialist and expert in the investigation of crimes related to drug trafficking]: navch.-prakt. posib. Odesa: OINUVS. 52 p. [in Ukrainian].
3. Dolynska, M.S. (2015). Osoblyvosti realizatsii notarialnoi diialnosti v nezalezhnii Ukraini [Features of notarial activity in independent Ukraine]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. Vyp. 3. P. 75–84 [in Ukrainian].
4. Ilieva, N.V. (2012). Pytannia vzaiemodii derzhavnykh ta nederzhavnykh orhaniv z subiektamy notarialnoi diialnosti [Issues of interaction of state and non-state bodies with subjects of notarial activity]. *Pravova derzhava*. No. 15. P. 47–51 [in Ukrainian].

5. Ihnatieva, I.A., Harafonova, O.I. (2013). Korporatyvne upravlinnia [Corporative management]: pidruchnyk. Kyiv: "Tsentr uchbovoi literatury". 600 p. [in Ukrainian].
6. Karnaukh, T.M. (2011). Notariat yak instytut preventyvnoho pravosudiva v Ukraini [Notary as an institution of preventive justice in Ukraine]. *Aktualni problemy tsyvilnoho prava ta protsesu: materialy mizhn. nauk. konf., prysviachenoї pamiaty Yu.S. Chervonoho* (Odesa, 16 hrudnia 2011 roku). Feniks. P. 42–46 [in Ukrainian].
7. Smiiian, L.S. (2008). Notariat v Ukraini [Notary in Ukraine]: navch. posib. 2-he vyd., ster. Kyiv: KNT. 677 p. [in Ukrainian].
8. Pro notariat [About the notary]: *Zakon Ukrainy. vid 02.09.1993 No. 3425-XII. Verkhovna Rada Ukrainy* [in Ukrainian].
9. Tyshchenko, V.H. (2016). Funktsionalna ta orhanizatsiina vzaemodiia notariatu z orhanamy publichnoi vlady v Ukraini [Functional and organizational interaction of the notary with public authorities in Ukraine]. *Visnyk Chernivetskoho fakultetu Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia"*. No. 2. P. 158–169 [in Ukrainian].
10. Tumanov, H.A. (1986). Orhanyzatsiia kak funktsiia hosudarstvennoho upravleniam [Organization as a function of government]. *Sovetskoe hosudarstvo y pravo*. No. 1. P. 38–46 [in Russian].
11. Fursa, S.Ia. (2012). Teoriia notarialnoho protsesu [Theory of the notarial process]: naukovy-praktychnyi posibnyk. Kyiv: Alerta; Tsentr uchbovoi literatury. 920 p. [in Ukrainian].
12. Chyzhmar, K.I. (2015). Instytut notariatu sered inshykh orhaniv derzhavnoi vlady: okremi aspekty [The institute of notary among other public authorities: some aspects]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Vyp. 32(1). P. 149–152 [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.1.24>

ОБСТАВИНИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ З'ЯСУВАННЮ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗАХОПЛЕННЯ ЗАРУЧНИКІВ

Іван Вигівський

здобувач

Харківського університету внутрішніх справ (Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-1293-5810

Анотація. Наукова стаття присвячена висвітленню обставин, що підлягають з'ясуванню під час розслідування захоплення заручників. Проаналізовано підходи вчених до цього поняття та на основі класифікацій обставин, що підлягають з'ясуванню під час розслідування суміжних кримінальних правопорушень, що досліджувалися науковцями, наведено перелік обставин, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні про захоплення заручників, котрі згруповано в: обставини, що стосуються події кримінального правопорушення; особистісні обставини; наслідкові обставини; інші обставини, кожна з яких включає в себе обставини цієї групи, що підлягають доказуванню. З'ясовано, що формування обставин, що підлягають встановленню, зумовлене трьома чинниками: предметом доказування (передбаченого ст. 91 КПК України), кримінально-правовою та криміналістичною характеристиками певного кримінального правопорушення. При цьому обставини, що підлягають доказуванню, відображені в нормах чинного КПК та є визначальними, базовими для всіх злочинних діянь без винятку, а також для організації розслідування, тому мають неабияке значення.

Ключові слова: захоплення заручників, розслідування, кримінальне провадження, обставини, що підлягають з'ясуванню.

THE COVERAGE OF THE CIRCUMSTANCES TO BE CLARIFIED DURING THE INVESTIGATION OF THE HOSTAGE-TAKING

Ivan Vigivsky

Applicant

Kharkiv University of Internal Affairs (Kharkiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-1293-5810

Abstract. The scientific article is devoted to the coverage of the circumstances to be clarified during the investigation of the hostage-taking. Scientists' approaches to this concept are analyzed and on the basis of classifications of circumstances to be clarified during the investigation of related criminal offenses investigated by scientists, a list of circumstances to be established in criminal proceedings on hostage-taking is grouped into groups: circumstances relate to the event of a criminal offense; personal circumstances; consequential circumstances; other circumstances, each of which includes the circumstances of this group to be proved. It is established that the formation of circumstances to be established is